

Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ДКС Центр
Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Державне управління: удосконалення та розвиток № 11, 2017

УДК: 339.138

*Мікеле Щурба,
аспірант, Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ*

ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКІ ОСНОВИ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ ТА КОРУПЦІЇ В КРАЇНАХ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

*Michele Sciarba,
Post-graduate student, Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv*

SOME PUBLIC ADMINISTRATION BASES OF THE FIGHT AGAINST MONEY LAUNDERING AND CORRUPTION IN DEVELOPING COUNTRIES

Досліджуються питання протидії відмиванню коштів та корупції в країнах, що розвиваються, у теоретичному та практичному державно-управлінських аспектах.

The issues of counteraction to money laundering and corruption in developing countries in the theoretical and practical aspects of state-management are researched.

Ключові слова: *державне управління, протидія відмиванню коштів, корупція.*

Key words: *public administration, fight against money laundering, corruption.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Впродовж багатьох років, Україні не вдається переломити небезпечні тенденції зростання масштабів корупції. Зокрема, не в повному обсязі, виконуються міжнародні зобов'язання щодо боротьби з корупцією, що впливають з Конвенції ООН проти корупції, Конвенції Ради Європи про кримінальну відповідальність за корупцію, численні рекомендації Ради Європи, Стамбульського плану дій Організації економічного співробітництва і розвитку. Донині не прийняті дієві антикорупційні закони, немає оновленої стратегії та плану дій, не створені спеціалізовані правоохоронні органи.

Такий стан справ формує критичне ставлення до України як до корумпованої держави з нестабільними механізмами державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження державного регулювання протидії відмивання коштів відмивання, одержаних злочинним шляхом, висвітлено в наукових працях таких науковців як: О. М. Бандурка, М. І.

Бажанова, А. С. Беніцького, 181 Ф. Г. Бурчака, В. К. Гришука, Л. М. Долі, О. Ф. Київця, О. Г. Кальмана, М. Н. Мироненка, М. І. Мельника, Є. О. Несвіта, В. М. Поповича, Н. В. Селіхова, О. Ю. Якімова, А. В. Яковлева та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). З'ясувати державно-управлінські основи щодо визначення питань протидії відмиванню коштів та корупції в країнах, що розвиваються.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Завдяки постійним прискорюваним досягненням технологій світ став «глобальним селом». Швидке покращення зв'язку, потоків капіталу та міжнародної торгівлі товарами зробили світ більш взаємопов'язаним. Організована злочинність йде в ногу з цими технічними досягненнями та пристосувалася до цих змін, тому національні кордони більше не відіграють певної ролі у їхній діяльності [1].

Рішення щодо заснування Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей створило найпоширенішу мережу міжнародного регулювання та співпраці у світі. Розширення рекомендацій Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей для включення регіону Південно-Східної Азії наприкінці 1990-х років та створення Групи Азіатсько-Тихоокеанського регіону по боротьбі з відмиванням коштів були здійснені під загрозою застосування санкцій, забезпечуючи співробітництво азіатських країн у впровадженні рекомендацій Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей, а, також, криміналізації відмивання грошей. До Групи Азіатсько-Тихоокеанського регіону, що, спочатку, мала 13 членів, сьогодні входять 41 країна.

Зони ризику відмивання коштів та фінансування тероризму в регіоні Південно-Східної Азії, зокрема, в галузі торгівлі, істотно відрізняються від зон в ЄС чи США [2]. Оскільки відмивання грошей завжди передбачає предикатне правопорушення, наприклад, нелегальна установка дерев'яних кріплень та лісозаготівля в Індонезії, політика з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму в окремих азіатських державах відрізняється в основному існуючих в ЄС, так як соціально-економічні зміни та досвід безпеки відрізняється.

З точки зору Асоціації держав Південно-Східної Азії (ASEAN), нелегальна торгівля стрілецькою зброєю є центральним питанням, оскільки вона загострює проблему збройного сепаратизму. Говорячи про ASEAN, боротьба з фінансуванням терористичної діяльності може бути ефективно реалізована лише через регіональні заходи з міжнародною підтримкою. Загалом, збільшення світової транскордонної торгівлі також призвело до збільшення відмивання грошей з використанням торгівлі.

Симбіотичні відносини між відмиванням грошей та корупцією тільки недавно потрапили під міжнародний контроль. З утворенням Конвенції ООН проти корупції у 2003 році [3] і інтенсивним зосередженням на темі неурядових організацій, таких як Transparency International, боротьба з корупцією, як і боротьба з відмиванням грошей, тепер стала частиною політичної програми міжнародних організацій та фінансових установ [4].

Корупція надає руйнівний вплив на економічний розвиток цілих країн і негативно впливає на їх економічну і соціальну стабільність [5]. Зловживання політиками та урядовими чиновниками своєю владою та суспільною довірою нещодавно було висунуто на перший план суспільної уваги публікацією Панамського архіву [6]. Проте задовго до відкриття Панамського архіву багато лідерів країн з найбагатшими ресурсами, що розвиваються, таких як Мобуту Сесе Секо в Заїрі (нині Конго), Хаджі Сухарто в Індонезії або Теодоро Обіан Нгема Мабасо в Екваторіальній Гвінеї, збагачуються самими собою шляхом «відкатів» та виплат, витягуючи більшу частину своїх багатств до офшорних банківських рахунків.

В умовах сьогоденних корупційних скандалів поширився громадський протест, оскільки вони засуджуються на перших сторінках світової преси. Нещодавня публікація Панамського архіву відновила розмови про скасування зон пільгового оподаткування та пов'язаних з ними непрозорих трастових структур для ухилення від сплати податків, що використовуються компаніями та багатими особами. Передача прибутку від незаконних операцій, ухилення від сплати податків, корупція чи хабарництво негативно впливає на зацікавлені країни, а також на виснаження ресурсів у постійного населення [7]. Внаслідок цього недовіра до уряду та її державних службовців може призвести до розпаду корумпованих режимів та до дестабілізації цілих регіонів, як показав рух Арабської весни в країнах Близького і Середнього Сходу [8].

Одним з найостанніших прикладів такого повстання в Європі - протести Майдану в Україні, які змусили колишнього президента Віктора Федоровича Януковича втекти з країни в 2014 році і згодом призвели до політичної переорієнтації України, унаслідок чого, з одного боку, відбулася анексія Криму Росією та, з іншого боку, угода про асоціацію між Україною та ЄС [9]. Ймовірно, найбільшим відомим корупційним скандалом у світі, пов'язаним з компанією, був скандал з Petrobrás Brasileiro S.A. (Petrobras) в Бразилії, який завершився у квітні 2014 року тим, що бразильський Верховний суд уповноважив комітет провести розслідування звинувачень Petrobras в корупції.

У листопаді того ж року Комісія з цінних паперів та бірж США (SEC) також розпочала розслідування [10]. Бразильське федеральне адвокатське бюро розкрило корупційну схему, яка в 2004 році використовувала запрошення до тендерів на будівництво та інжиніринг з тим, щоб систематично розкрадати, передавати і відмивати кошти, використовуючи

фіктивні рахунки-фактури і рахунки в іноземних банках. Понад 100 людей та 13 компаній були притягнуті до відповідальності за корупційні діяння, хабарництво та правопорушення, пов'язані з відмиванням грошей, велику кількість топ-менеджерів та політиків вищого рівня було заарештовано [11]. Одночасно із скандалом Petrobras економічні умови в Бразилії продовжували погіршуватися до 2016 року.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Узагальнюючи наукові погляди і державно-управлінські основи, необхідно зазначити, що подолати негативні тенденції розвитку з відмивання коштів, одержаних незаконним шляхом, корупцію одними лише заборонними методами неможливо. Потрібне тісне соціальне партнерство та діалог між громадянами і державою. Суспільство не лише має бачити, яких зусиль докладає влада для подолання корупції, а й бути безпосереднім учасником у безкомпромісній боротьбі з нею. Значна роль у цьому відводиться засобам масової інформації. Неупереджене та достовірне висвітлення антикорупційних заходів - запорука того, що вони реалізовуватимуться у законодавчому полі.

Список використаних джерел.

1. B Zagaris, 'The Merging of the Anti-Money Laundering and Counter-Terrorism Financial Enforcement Regimes after September 11, 2001' (2004) Berkeley J. Int'l L. 22(1) 124.
2. N Dorn and M Levi, 'East meets West in Anti-Money Laundering and Anti-Terrorist Finance: Policy Dialogue and Differentiation on Security, the Timber Trade and 'Alternative' Banking' (2008) Asian Journal of Criminology 3(1) 92.
3. UN General Assembly, 'United Nations Convention Against Corruption' (UNCAC) (31 October 2003) (A/58/422).
4. JC Sharman and D Chaikin, 'Corruption and Anti-Money-Laundering Systems: Putting a Luxury Good to Work' (2009) Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions 22(1) 30 – In September 2006, the International Financial Institutions (IFI) Anti-Corruption Task Force, consisting of the IMF, World Bank, African Development Bank, Asian Development Bank, European Investment Bank (EIB) and the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), issued the 'Uniform Framework for Preventing and Combating Fraud and Corruption'. See <http://www.eib.org/attachments/general/uniform_framework_en.pdf> accessed 30 September 2017.
5. J Park, 'Corruption, Soundness of the Banking Sector, and Economic Growth: A Cross-Country Study' (2012) Journal of International Money and Finance 31(5) 925.
6. M Specia, 'How the Panama Papers Changed Pakistani Politics' (*The New York Times*, 28 July 2017) <<https://www.nytimes.com/2017/07/28/world/asia/panama-papers-pakistan-nawaz-sharif.html>> accessed 30 September 2017.
7. International Monetary Fund (IMF), 'IMF Staff Discussion Note. Corruption: Costs and Mitigating Strategies' (May 2016) (SDN/16/05) 2
8. The Guardian, 'The Guardian View on the Arab Spring: It Could Happen Again. Editorial' (*The Guardian*, 2 January 2017) <<https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/jan/02/the-guardian-view-on-the-arab-spring-it-could-happen-again>> accessed 4 October 2017
9. BBC News, 'Putin: Russia Helped Yanukovich to Flee Ukraine' (*BBC News*, 24 October 2014) <<http://www.bbc.com/news/world-europe-29761799>> accessed 4 October 2017
10. J Aglionby, 'Petrobras: Timeline of a Scandal' (*Financial Times*, 4 February 2015) <<https://www.ft.com/content/850711b6-ac78-11e4-9d32-00144feab7de>> accessed 4 October 2017
11. PJ Meyer, 'Brazil: Background and US Relations' (2016) Congressional Research Service (RL33456) 8

Стаття надійшла до редакції 20.11.2017 р.